

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. liepos 18 d.*

„Valstybės pagalba — SESV 107 ir 108 straipsniai — „Atrankinio pobūdžio“ sąlyga — Reglamentas (EB) Nr. 659/1999–1 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktis — Esama pagalba — Nacionalinės teisės aktai pelno mokesčio srityje — Patirtų nuostolių atskaitymas — Neatskaitymas savininko pasikeitimo atveju — Išimtinis leidimas — Mokesčių administratoriaus diskrecija“

Byloje C-6/12

dėl *Korkein hallinto-oikeus* (Suomija) 2011 m. gruodžio 30 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2012 m. sausio 3 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

P Oy

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas T. von Danwitz, teisėjai A. Rosas, E. Juhász (pranešėjas), D. Šváby ir C. Vajda,

generalinė advokatė E. Sharpston,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. lapkričio 22 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *P Oy*, atstovaujamos *asianajaja* O. A. Haapaniemi,
 - Suomijos vyriausybės, atstovaujamos J. Heliskoski ir S. Hartikainen,
 - Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir K. Petersen,
 - Europos Komisijos, atstovaujamos I. Koskinen, R. Lyal ir T. Maxian Rusche,
- susipažinęs su 2013 m. vasario 7 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,
priima šį

* Proceso kalba: suomių.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su taikytinų Sąjungos teisės nuostatų dėl valstybės pagalbos aiškinimu.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *P Oy* (toliau – P) ir kompetentingų nacionalinių institucijų pelno mokesčio srityje ginčą dėl šių institucijų atsisakymo jai leisti atskaityti patirtus veiklos nuostolius, kaip tai iš esmės numatyta taikytinuose nacionalinės teisės aktuose, ir perkelti juos į kitus mokestinius metus.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias [SESV 108] straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, p. 1; specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 339), 1 straipsnyje „Sąvokos“ numatyta:

„Šiame reglamente:

<...>

b) „esama pagalba“ – tai:

- i) nepažeidžiant [Akto dėl Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės stojimo sąlygų ir Sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga (OL C 241, 1994, p. 21 ir OL L 1, 1995, p. 1, toliau – Stojimo aktas)] 144 ir 172 straipsnių <...> visa pagalba, kuri buvo iki Sutarties įsigaliojimo atitinkamose valstybėse narėse, t. y. pagalbos schemos ir individuali pagalba, kuri buvo skiriama iki Sutarties įsigaliojimo ir tebėra taikoma po jo;

<...>“

Suomijos teisė

- 4 1992 m. gruodžio 30 d. Pajamų mokesčio įstatymo Nr. 1535/1992 (*Tuloverolaki*, toliau – TVL) 117 straipsnyje „Nuostoliai ir nuostolių atskaitymas“ numatyta:

„Nustatyti nuostoliai atskaitomi iš kitų mokestinių metų pajamų pagal šios dalies nuostatas.

Nuostoliai atskaitomi tokia tvarka, kokia jie patirti.“

- 5 Šio įstatymo 119 straipsnyje „Nuostoliai dėl ekonominės arba žemės ūkio veiklos“ nustatyta:

„Mokestiniais metais patirti ekonominės veiklos nuostoliai gali būti perkelti ir, jei gaunama pajamų, jie atskaitomi iš šios veiklos pajamų per kitus dešimt mokestinių metų.

Ekonominės veiklos nuostoliai suprantami kaip nuostoliai, apskaičiuoti pagal Specialistų pajamų apmokestinimo įstatymą (*Laki elinkeinotulon verottamisesta*) <...>“

- 6 To paties 122 straipsnio „Savininko pasikeitimo poveikis nuostolių atskaitymui“ pirmoje pastraipoje numatyta, kad bendrovės patirti nuostoliai neatskaitomi, jei per mokestinius metus, kuriais buvo patirti nuostoliai, ar po jų daugiau nei pusės akcijų ar dalių savininkas pasikeitė ne įstatyminio paveldėjimo ar paveldėjimo pagal testamentą būdu arba jei pasikeitė daugiau nei pusė šios bendrovės narių.
- 7 TVL 122 straipsnio trečioje pastraipoje nustatyta, kad, neatsižvelgiant į tai, kas įtvirtinta pirmoje pastraipoje, dėl ypatingų priežasčių mokesčių inspekcija gali, jei tai reikalinga tęsti bendrovės veiklą, pagal prašymą leisti atskaityti nuostolius.
- 8 Siekdama paaiškinti TVL 122 straipsnio trečios pastraipos nuostatas ir suderinti administracinę praktiką 1996 m. vasario 14 d. Suomijos valstybinė mokesčių inspekcija paskelbė Rekomendacijas Nr. 634/348/96, kurių taikytinos nuostatos yra šios:

„2. Išimtinio leidimo procedūra

2.1. Leidimo sąlygos

Pagal TVL 122 straipsnį [bendrovė] pagal prašymą gali, jei tai reikalinga tęsti jos veiklą, gauti leidimą atskaityti nustatytus nuostolius.

Ypatingomis priežastimis gali būti laikoma, be kita ko:

- perleidimai, susiję su kartos pasikeitimu,
- įmonių pardavimas darbuotojams,
- naujos įmonės, kuri dar nevykdo veiklos, įsigijimas,
- savininkų pasikeitimas grupėje,
- savininkų pasikeitimai, susiję su sanavimo planu,
- ypatingi padariniai įdarbinimui ir
- kotiruojamų bendrovių savininkų pasikeitimai.

2.1.1.

Ypatingos sąlygos

TVL 122 straipsnio nuostatų tikslas – išvengti to, kad nuostolingomis įmonėmis nebūtų galima prekiauti. Jei įmonės savininko pasikeitimas neturi nurodytų požymių, leidimas perkelti nuostolius gali būti išduotas.

<...>

2.1.2.

Veiklos tęsimas

Leidimas atskaityti nuostolius gali būti suteiktas, kai atskaitymas būtinas [bendrovės] veiklai tęsti. Gali būti būtina sąlyga, kad pasikeitus savininkui [bendrovė] tęstų savo veiklą. Jei faktiškai [bendrovė] nutraukė savo veiklą ir jos vertė iš esmės yra pagrįsta nustatytais nuostoliais, išimtinis leidimas perkelti nuostolius neišduodamas.“

- 9 1999 m. vasario 17 d. Suomijos valstybinės mokesčių inspekcijos paskelbtame Aplinkraštyje Nr. 2/1999 veiklos išplėtimas nupirkus įmones taip pat minimas kaip ypatinga priežastis.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 10 Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad 1998 m. įsteigta bendrovė P 2008 m. rugsėjo 3 d. kompetentingo mokesčių administratoriaus prašė pagal TVL 122 straipsnio trečią pastraipą jai leisti atskaityti nuostolius, kurių patyrė 1998–2004 m. mokesčiais metais, neatsižvelgiant į tai, kad 2004 m. rugpjūtį pasikeitė savininkas. Pasikeitus savininkui įmonės veikla buvo tęsiama, kaip ir po vėlesnių pasikeitimų. 2008 m. spalio 24 d. kompetentingas mokesčių administratorius atmetė šį prašymą dėl to, kad P neįrodė ypatingų priežasčių, kuriomis remiantis būtų galima pateisinti šį leidimą, neatsižvelgiant į savininkų pasikeitimus.
- 11 2009 m. gruodžio 2 d. *Helsingin hallinto-oikeus* (Helsinkio administracinis teismas) atmetė P skundą dėl tų pačių motyvų, kuriuos nurodė kompetentingas mokesčių administratorius. P apskundė šį sprendimą *Korkein hallinto-oikeus*, kuris iš esmės klausia, ar Sąjungos teisės nuostatos valstybės pagalbos srityje, visų pirma atrankos kriterijus, aiškintinas remiantis minėto mokesčių administratoriaus turima diskrecija, draudžia priimti sprendimą, kuriuo leidžiama atskaityti bendrovės nuostolius neatsižvelgiant į savininko pasikeitimą, kai apie šia priemonę nebuvo pranešta Europos Komisijai pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį.
- 12 Anot prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, siekiant įvertinti, ar pagalba yra atrankinio pobūdžio, reikia išnagrinėti, ar tam tikroje teisės sistemoje šia priemone yra suteikiamas pranašumas tam tikroms įmonėms, palyginti su kitomis įmonėmis, kurių faktinė ir teisinė situacija yra panaši. Referencinio pagrindo nustatymas yra ypač svarbus mokesčių priemonių atveju, nes pranašumo egzistavimas gali būti nustatytas tik palyginus su vadinamuoju „įprastu“ apmokestinimu.
- 13 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad yra dvi galimybės nustatyti šį referencinį pagrindą. Pirmą galimybę – šis pagrindas galėtų būti bendra nuostolių perkėlimo taisyklė, numatyta TVL 117–119 straipsniuose. Pagal šią taisyklę išimtinu leidimu savininko pasikeitimo atveju bendrovei gavėjai nebūtų sukuriama palankesnė padėtis, nei numatyta bendra taisykle. Antra galimybė – referencinis pagrindas galėtų būti TVL 122 straipsnio pirmos pastraipos taisyklė, pagal kurią pasikeitus savininkui nuostoliai neatskaitomi. Remiantis šiuo referenciniu pagrindu, TVL 122 straipsnio trečioje pastraipoje įtvirtinta nukrypti leidžiančia taisykle mokesčių administratoriui suteikiama diskrecija, kuria pasinaudojus įmonei gavėjai galėtų būti sukurta palankesnė situacija nei įmonei, kuriai nebuvo išduotas leidimas per leidimo procedūrą.
- 14 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat pažymi, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką valstybės priemonės, pagal kurias diferencijuojamos įmonės ir kurios dėl šios priežasties *a priori* taikomos pasirinktinai, gali būti pateisinamos, kai ši diferenciacija atsiranda dėl sistemos, kuriai jos priklauso, pobūdžio ar struktūros. Šiuo klausimu jis taip pat nurodė, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamuose teisės aktuose įtvirtinta mokesčių sistema siekiama išvengti, kad įmonių nuostoliai būtų prekybos ar piktnaudžiavimo dalykas. Šis pavojus ypač susijęs su veiklos nevykdančiomis įmonėmis, patyrusiomis nuostolių, kuriuos kitos įmonės įvairiomis priemonėmis gali bandyti išgyti, kad juos atskaitytų iš savo pelno. Nagrinėjamu atveju mokesčių administratoriaus turima diskrecija gali būti vertinama atsižvelgiant į visą šią mokesčių sistemą, kurios tikslas leisti atskaityti nuostolius visais atvejais, kai nenustatytas piktnaudžiavimo pavojus.

15 Šiomis aplinkybėmis *Korkein hallinto-oikeus* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar SESV 107 straipsnio 1 dalyje numatytą atrankos kriterijų, atsižvelgiant į leidimo atskaityti suteikimo procedūrą, kaip antai numatyta [TVL] 122 straipsnio 3 dalyje, reikia aiškinti taip, kad pagal jį draudžiama atskaityti nuostolius pasikeitus savininkui, jei nesilaikoma SESV 108 straipsnio 3 dalies paskutiniame sakinyje numatytos procedūros?
2. Ar aiškinant atrankos kriterijų, visų pirma siekiant nustatyti referencinę grupę, reikia atsižvelgti į [TVL] 117 ir 118 straipsniuose įtvirtintą bendrą taisyklę dėl nustatytų nuostolių atskaitymo, ar į nuostatas dėl savininko pasikeitimo?
3. Jei SESV 107 straipsnyje nustatytas atrankos kriterijus *a priori* būtų laikomas įvykdytu, ar tokia nuostata, kaip antai [TVL] 122 straipsnio 3 dalis, gali būti laikoma pateisinama, nes kalbama apie mokesčių sistemai būdingą mechanizmą, kuris, pavyzdžiui, reikalingas užkirsti kelią mokesčių vengimui?
4. Kokią reikšmę reikia suteikti institucijų diskrecijai vertinant, ar egzistuoja galimas pateisinimas ir mokesčių sistemai būdingas mechanizmas? Ar reikia, kiek tai susiję su mokesčių sistemai būdingu mechanizmu, kad įstatymą taikantis subjektas neturėtų jokios diskrecijos ir kad įstatyme būtų aiškiai apibrėžtos išimties taikymo sąlygos?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl antrojo–ketvirtojo klausimų

- 16 Pateikdamas antrąjį–ketvirtąjį klausimus, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori sužinoti, ar apmokestinimo tvarka, kaip antai įtvirtinta TVL 122 straipsnio pirmoje ir trečioje pastraipose, atitinka atrankinio pobūdžio sąlygą, kaip „valstybės pagalbos“ sąvokos, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, požymį, ir, jei atsakymas būtų teigiamas, ar šio straipsnio trečioje pastraipoje numatyta išimtis yra pateisinama tuo, kad ji būdinga apmokestinimo tvarkos pobūdžiui. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat nori, kad Teisingumo Teismas paaiškintų galimą kompetentingų institucijų diskrecijos taikant šią tvarką apimties svarbą.
- 17 Pirmiausia reikia priminti, kad SESV 107 straipsnio 1 dalyje iš esmės draudžiama pagalba, kuria „[palaikomos tam tikros įmonės arba tam tikrų prekių gamyba]“, t. y. atrankinio pobūdžio pagalba.
- 18 Taigi priemonė, kuria viešosios valdžios institucijos tam tikras įmones atleidžia nuo mokesčių, nors tai ir nėra valstybės išteklių perdavimas, bet dėl jos šios įmonės atsiduria palankesnėje situacijoje nei kiti apmokestinamieji asmenys, yra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį. Tačiau bendrai visiems ūkio subjektams taikoma priemonė suteikiamas pranašumas nėra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnį (2011 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Komisija ir Ispanija prieš Government of Gibraltar ir Jungtinę Karalystę*, C-106/09 P ir C-107/09 P, Rink. p. I-111131, 72, 73 punktai ir nurodyta teismo praktika).
- 19 Pagal Teisingumo Teismo praktiką siekiant nustatyti, ar nacionalinė mokesstinė priemonė yra „atrankinio pobūdžio“, visų pirma reikia nustatyti ir išnagrinėti bendrą arba „įprastą“ mokesčių sistemą, taikomą atitinkamoje valstybėje narėje. Tuomet, atsižvelgiant į šią bendrą arba „įprastą“ mokesčių sistemą, reikia įvertinti ir nustatyti, ar nagrinėjama mokesstinė priemonė suteikiamas pranašumas gali būti atrankinio pobūdžio, įrodant, kad šia priemone nukrypstama nuo tokios bendros sistemos tiek, kiek pagal šią priemonę diferencijuojami ūkio subjektai, kurių, atsižvelgiant į šios

- valstybės narės mokesčių sistemos tikslą, faktinė ir teisinė situacija yra panaši (žr. 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Paint Graphos ir kt.*, C-78/08-C-80/08, Rink. p. I-7611, 49 punktą ir nurodytą teismo praktiką).
- 20 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad norint taip kvalifikuoti reikia ne tik žinoti taikytinos teisės normos turinį, bet ir išnagrinėti jos apimtį remiantis administracine ir teismų praktika bei informacija, susijusia šios normos taikymo asmenims apimtimi.
- 21 Kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepateikė visos tos informacijos, Teisingumo Teismas mano, kad negali išsakyti nuomonės dėl šio kvalifikavimo.
- 22 Pagal Teisingumo Teismo praktiką atrankinio pobūdžio sąlygos netenkina priemonė, kuri, nors ir būdama lengvata jos gavėjui, yra pateisinama sistemos, kuriai jos priklauso, pobūdžiu ar struktūra (2001 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Adria-Wien Pipeline ir Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke*, C-143/99, Rink. p. I-8365, 42 punktą ir nurodyta teismo praktika). Todėl priemonė, kuri yra bendros mokesčių sistemos taikymo išimtis, gali būti pateisinama, jei atitinkama valstybė narė gali įrodyti, kad ši priemonė tiesiogiai kyla iš jos mokesčių sistemos pagrindinių ar svarbiausių principų (žr. minėto Sprendimo *Paint Graphos ir kt.* 65 punktą ir nurodytą teismo praktiką).
- 23 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad pačiu leidimo sistemos buvimu neatmetamas toks pateisinimas.
- 24 Iš tiesų pateisinimas galimas, kai per leidimo procedūrą kompetentingos institucijos diskrecija ribojama sąlygų, kurios numatytos siekiant nustatyto mokestinio tikslo, patikrinimu ir šios institucijos taikytini kriterijai būdingi apmokestinimo tvarkos pobūdžiui.
- 25 Kalbant apie kompetentingos institucijos diskreciją, pažymėtina, jog Teisingumo Teismo praktikoje nustatyta, kad diskreciją, kuria remdamasi ši institucija gali nustatyti suteikiamos priemonės gavėjus ar sąlygas, neturi būti laikoma bendro pobūdžio (šiuo klausimu žr. 1999 m. birželio 29 d. Sprendimo *DM Transport*, C-256/97, Rink. p. I-3913, 27 punktą ir nurodytą teismo praktiką).
- 26 Taigi leidimo sistemos, kuria leidžiama perkelti nuostolius į kitus mokestinius metus, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, taikymas, iš esmės negali būti atrankinio pobūdžio, jei sprendamos dėl prašymo suteikti leidimą kompetentingos institucijos turi tik diskreciją, kuri apibrėžta objektyviais kriterijais ir kuri nėra nebūdinga nagrinėjamais teisės aktais nustatyti apmokestinimo tvarkai, kaip antai tikslui išvengti prekybos nuostoliais.
- 27 Tačiau jei kompetentingos institucijos turi diskreciją, kuria remdamasi gali nustatyti suteikiamos priemonės gavėjus ar sąlygas pagal kriterijus, kurie yra nebūdingi mokesčių sistemai, kaip antai darbo vietų išsaugojimas, turi būti laikoma, kad įgyvendinant šią diskreciją palaikomos „tam tikros įmonės arba tam tikrų prekių gamyba“, palyginti su tomis, kurių, atsižvelgiant į siekiamus tikslus, faktinė ir teisinė padėtis yra panaši (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Komisija ir Ispanija prieš Government of Gibraltar ir Jungtinę Karalystę* 75 punktą).
- 28 Taigi šiuo klausimu iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad Suomijos valstybinė mokesčių inspekcija išleido šio sprendimo 8 punkte minėtą rekomendaciją; joje išduodant leidimą, kuriuo nukrypstama nuo draudimo atskaityti nuostolius, kaip „ypatinga priežastis“ tarp kitų nurodyti ypatingi įdarbinimo padariniai.
- 29 Šiomis aplinkybėmis reikia priminti, kad Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog regioninės plėtros politikos ir socialinio solidarumo įgyvendinimo nepakanka tam, kad vykdant šią politiką priimta priemonė būtų laikoma pateisinama nacionalinės mokesčių sistemos pobūdžiu ir struktūra (šiuo klausimu žr. 2006 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Portugalija prieš Komisiją*, C-88/03, Rink. p. I-7115, 82 punktą).

- 30 Nors šiuo klausimu iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad minėtos rekomendacijos yra teisiškai neprivalomos, reikia pažymėti, kad jei kompetentinga institucija galėtų nustatyti nuostolių atskaitymo gavėjus remdamasi mokesčių sistemai nebūdingais kriterijais, kaip antai darbo vietų išsaugojimas, turėtų būti laikoma, kad įgyvendinant diskreciją palaikomos „tam tikros įmonės arba tam tikrų prekių gamyba“, palyginti su tomis, kurių, atsižvelgiant į siekiamus tikslus, faktinė ir teisinė padėtis yra panaši.
- 31 Tačiau Teisingumo Teismas neturi pakankamai informacijos įvertinti pagrindinėje byloje nagrinėjamos apmokestinimo tvarkos galbūt atrankinio pobūdžio kriterijaus pateisinimą.
- 32 Šiomis aplinkybėmis į antrąjį–ketvirtąjį klausimus reikia atsakyti taip: apmokestinimo tvarka, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, atitiktų atrankinio pobūdžio sąlygą, kaip „valstybės pagalbos“ sąvokos, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, požymį, jei paaiškėtų, kad referencinė sistema, taigi „įprasta“ sistema – TVL 122 straipsnio pirmoje pastraipoje įtvirtintas draudimas atskaityti nuostolius pasikeitus savininkui ir draudimo sistema, įtvirtinta šio straipsnio trečioje pastraipoje, yra šios sistemos išimtis. Tokia tvarka gali būti pateisinta bendros sistemos, kuriai ji priklauso, pobūdžiu ir struktūra, šiuo pateisinimu atmetant galimybę kompetentingai nacionalinei institucijai tiek, kiek tai susiję su leidimu nukrypti nuo draudimo atskaityti nuostolius, naudotis diskrecija, kuria remiantis galima pagrįsti savo sprendimus dėl leidimo kriterijais, nebūdingais šiai mokesčių sistemai.
- 33 Be to, primintina, kad atrankinis pobūdis yra tik vienas iš nesuderinamos su vidaus rinka valstybės pagalbos požymių. Nesant informacijos šiuo klausimu, klausimas, susijęs su kitais požymiais, nėra Teisingumo Teismo nagrinėjimo dalykas.

Dėl pirmojo klausimo

- 34 Pateikdamas pirmąjį klausimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori sužinoti, ar pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį draudžiama taikyti TVL 122 straipsnio pirmoje ir trečioje pastraipoje įtvirtintą apmokestinimo tvarką.
- 35 Kalbant apie valstybių narių SESV 107 ir 108 straipsniais nustatytų įsipareigojimų laikymosi kontrolės procedūrą, reikia priminti SESV 108 straipsnio nuostatų formuluotę ir šiose nuostatose Komisijai bei valstybėms narėms įtvirtintas teises ir pareigas.
- 36 SESV 108 straipsnyje nustatytos skirtingos procedūros atsižvelgiant į tai, ar pagalba yra esama, ar nauja. Pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį Komisija turi būti laiku informuojama apie naują pagalbą ir ji neįgyvendinama tol, kol priimamas galutinis sprendimas, o pagal SESV 108 straipsnio 1 dalį esama pagalba gali būti įgyvendinama tol, kol Komisija nustato, kad ji nesuderinama su bendrąja rinka (2012 m. lapkričio 29 d. Sprendimo *Kremikovtzi*, C-262/11, 49 punktas ir nurodyta teismo praktika).
- 37 Įgyvendindami šią kontrolės sistemą Komisija ir nacionaliniai teismai turi skirtingas pareigas ir teises (1994 m. rugpjūčio 9 d. Sprendimo *Namur-Les assurances du crédit*, C-44/93, Rink. p. I-3829, 14 punktas).
- 38 Šie teismai gali nagrinėti bylas, kuriose jie privalo išaiškinti ir taikyti SESV 108 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą pagalbos sąvoką, ypač kad nustatytų, ar nesilaikant SESV 108 straipsnio 3 dalyje numatytos išankstinio patikrinimo procedūros reikia šią procedūrą taikyti priimtai valstybės priemonei. Tačiau nacionaliniai teismai yra nekompetentingi priimti sprendimą dėl valstybės pagalbos suderinamumo su vidaus rinka (2007 m. liepos 18 d. Sprendimo *Lucchini*, C-119/05, Rink. p. I-6199, 50, 51 punktai ir nurodyta teismo praktika).

- 39 Taigi Komisija turi nagrinėti numatytos pagalbos suderinamumą su vidaus rinka net ir tuo atveju, kai valstybė narė nesilaikė SESV 108 straipsnio trečios pastraipos paskutiniame sakinyje įtvirtinto draudimo įgyvendinti pagalbos priemones; susiklosčius tokiai situacijai nacionaliniai teismai, kol Komisija priims galutinį sprendimą, turi tik užtikrinti asmenų teises, jei valstybės valdžios institucijos nepaisytų šio draudimo (šiuo klausimu žr. 2008 m. vasario 12 d. Sprendimo *CELF ir ministre de la Culture et de la Communication*, C-199/06, Rink. p. I-469, 38 punktą ir nurodytą teismo praktiką).
- 40 Kalbant apie esamą pagalbą, reikia priminti, kad SESV 108 straipsnio 1 dalyje nustatyta Komisijos kompetencija nuolat ją kontroliuoti kartu su valstybėmis narėmis. Po šios kontrolės Komisija atitinkamoms valstybėms narėms gali siūlyti naudingas priemones, reikalingas bendrai rinkai laipsniškai plėtoti arba jai veikti ir prireikus nuspręsti panaikinti ar pakeisti pagalbą, kurią ji laiko nesuderinama su vidaus rinka.
- 41 Ši pagalba turi būti vertinama kaip teisėta, kol Komisija konstatuoja jos nesuderinamumą su bendrąja rinka (2010 m. lapkričio 18 d. Sprendimo *NDSHT prieš Komisiją*, C-322/09 P, Rink. p. I-11911, 52 punktas ir nurodyta teismo praktika). Taigi tokiomis aplinkybėmis SESV 108 straipsnio 3 dalyje nacionaliniams teismams nenustatyta kompetencija uždrausti įgyvendinti esamą pagalbą.
- 42 Pagal Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto i papunktį „esama pagalba“ yra visa pagalba, kuri, nepažeidžiant Stojimo akto 144 ir 172 straipsnių, iki Sutarties įsigaliojimo buvo teikiama atitinkamose valstybėse narėse, t. y. individuali pagalba ir pagalbos schemos, įdiegtos iki Sutarties įsigaliojimo ir toliau taikomos.
- 43 Pagal informaciją, esančią Teisingumo Teismui pateiktoje byloje, ir, kaip nurodė Suomijos vyriausybė ir Komisija, TVL 122 straipsnio pirmoje ir trečioje pastraipose numatyta tvarka buvo įgyvendinta prieš įsigaliojant 1994 m. sausio 1 d. 1992 m. gegužės 2 d. Susitarimui dėl Europos ekonominės erdvės (OL L 1, 1994, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių kalba, 11 sk., 52 t., p. 3) ir buvo toliau taikoma po šios dienos. Suomijos respublika įstojo į Europos Sąjungą 1995 m. sausio 1 d.
- 44 Be to, kaip nurodė Komisija, Stojimo akto 144 ir 172 straipsniuose nurodytos sąlygos, kurioms susiklosčius Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto i papunktis, susijęs su „esamos pagalbos“ sąvokos apibrėžimu, netaikytinos pagrindinėje byloje.
- 45 Primintina, kad dėl pagalbos schemos taikymo tvarkos pakeitimų tam tikromis sąlygomis tokia schema gali būti laikoma nauja pagalba.
- 46 Nacionalinis teismas turi patikrinti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamos tvarkos taikymo ypatumai buvo pakeisti, ar ne.
- 47 Jei paaiškėtų, kad dėl galimų pakeitimų buvo išplėsta tvarkos apimtis, gali būti, kad tai – nauja pagalba, kuriai dėl šios priežasties reikia taikyti informavimo procedūrą, numatytą SESV 108 straipsnio 3 dalyje.
- 48 Todėl į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį nedraudžiama taikyti tokios apmokestinimo tvarkos, kaip antai įtvirtintos TVL 122 straipsnio pirmoje ir trečioje pastraipose, jeigu ji dėl savo buvimo pobūdžio turi būti kvalifikuojama kaip „esama valstybės pagalba“, taikoma valstybėje narėje, nustačiusioje šią apmokestinimo tvarką, nepažeidžiant minėto SESV 108 straipsnio 3 dalyje nustatytos Komisijos kompetencijos.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 49 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų nacionalinio teismo nagrinėjamoje byloje, išlaidų klausimą turi spręsti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

1. **Apmokestinimo tvarka, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, atitiktų atrankinio pobūdžio sąlygą, kaip „valstybės pagalbos“ sąvokos, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, požymį, jei būtų nustatyta, kad referencinė sistema, t. y. „įprasta“ sistema – 1992 m. gruodžio 30 d. Pajamų mokesčio įstatymo Nr. 1535/1992 (*Tuloverolaki*) 122 straipsnio pirmoje pastraipoje įtvirtintas draudimas atskaityti nuostolius pasikeitus savininkui ir draudimo sistema, įtvirtinta šio straipsnio trečioje pastraipoje, yra šios sistemos išimtis. Tokia tvarka gali būti pateisinta bendros sistemos, kuriai ji priklauso, pobūdžiu ir struktūra, šiuo pateisinimu atmetant galimybę kompetentingai nacionalinei institucijai tiek, kiek tai susiję su leidimu nukrypti nuo draudimo atskaityti nuostolius, naudotis diskrecija, kuria remiantis galima pagrįsti savo sprendimus dėl leidimo kriterijais, nebūdingais šiai mokesčių sistemai.**
2. **Pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį nedraudžiama taikyti tokios apmokestinimo tvarkos, kaip antai įtvirtintos Įstatymo Nr. 1535/1992 122 straipsnio pirmoje ir trečioje pastraipose, jeigu ji dėl savo buvimo pobūdžio turėtų būti kvalifikuojama kaip „esama valstybės pagalba“, taikoma valstybėje narėje, nustačiusioje šią apmokestinimo tvarką, nepažeidžiant minėto SESV 108 straipsnio 3 dalyje nustatytos Europos Komisijos kompetencijos.**

Parašai.